Fjalorthi i drejtësisë nga FGJSSH i vitit 1980

Mr. Agim Spahiu

20 korrik 2009

Ky Fjalorth është nxjerrë në mënyrë elektronike (automatikisht), me anë të programeve: *grep*, *sort*, *uniq*, *awk* etj., duke u mbështetur në **Fjalorin e gjuhës së sotme shqipe** të vitit 1980.

ADMINISTRATIVO-TOKËSOR mb. Që ka të bëjë me administrimin e vendit sipas ndarjes në krahina si njësi organizative, të cilat ushtrojnë veprimtarinë urdhërdhënëse dhe ekzekutive. Ndarje administrativo-tokësore. Njësi administrativo-tokësore.

ADOPTOJ kal. 1. Marr në familje një të mitur dhe e rrit si fëmijën tim, e bëj zyrtarisht bir a bijë në shpirt një fëmijë të tjetërkujt. Adoptoj një djalë (një vajzë).

ADOPTUAR mb. 1. Që është bërë nga dikush bir a bijë në shpirt me ligj, që është marrë zyrtarisht si fëmijë në një familje. Fëmijë (djalë) i adoptuar. Vajzë e adoptuar.

ADOPTUES m. Ai që ka bërë bir a bijë në shpirt një fëmijë të tjetërkujt.

AKSESOR mb. libr. Kontratë aksesore.

AKTAKUZË f. 1. Dokument që përmban të dhënat e akuzës së prokurorisë kundër një të pandehuri në gjyq. Aktakuza e prokurorit. Lexohet aktakuza. Pranon (kundërshton) aktakuzën.

AKTDELEGIM m. Shkresë me të cilën pajiset një njeri, që dërgohet zyrtarisht për të zgjidhur një çështje në një ndërmarrje ose në një institucion tjetër, akt delegimi. Pajis me aktdelegim.

AKTDETYRIM m. Dokument zyrtar, që përmban detyrimet e dikujt, në rast se ai nuk kryen një punë të marrë përsipër, akt detyrimi.

AKTDËNIM m. Dokument zyrtar, që përmban një dënim të dhënë nga gjyqi, akt dënimi.

AKTGJYKIM m. Dokument zyrtar, që përmban vendimin e dhënë nga gjyqi, akt gjykimi.

AKTPADI f. 1. Kërkesë me shkrim që hartohet nga pala e interesuar dhe që përmban padinë e ngritur kundër dikujt.

AKTPAJTIM m. Shkresë zyrtare që vërteton pajtimin e palëve që gjykohen, akt pajtimi.

AKTPËRFAQËSIM m. Shkresë me të cilën ngarkohet dikush për të përfaqësuar një palë në kryerjen e veprimeve të drejtësisë për zgjidhjen e një çështjeje.

AKTHETIM m. Dokument, që përmban të dhënat e hetimit gjyqësor, akt hetimi.

AKUZË f. 1. Veprimtari e organeve ose e njerëzve të caktuar me ligj, që ka për

qëllim të vërtetojë para gjyqit fajësinë e dikujt për fajet që i ngarkohen; akti që përmban këto faje dhe që lexohet në gjyq. Ngre një akuzë. Hedh poshtë (pranoj) akuzën. 2. Pala që ngre padinë në një proces gjyqësor. Dëshmitar i akuzës. 3. Faj që i ngarkohet dikujt. Akuzë e padrejtë (e rëndë). Bën akuza.

AKUZOJ kal. 1. I ngarkoj fajet një të pandehuri në gjyq, ngre akuza kundër dikujt, e padit. E akuzuan për shpërdorime. 2. I hedh fajin dikujt, e quaj fajtor për diçka, fajësoj. Akuzojmë imperialistët.

AKUZUAR m. Ai të cilit i është bërë një akuzë, ai të cilit i janë ngarkuar faje të dënueshme; i pandehur, i paditur. Pyet të akuzuarit. * Në bankën e të akuzuarve shih te BANK/Ë,~A I.

AKUZUES m. 1. Ai që bën akuzën kundër dikujt para organeve gjyqësore, paditës. Kthehet nga i akuzuar në akuzues. 2. Ai që fajëson dikë, që ngre akuza kundër një tjetri.

AKUZUES mb. 1. Që ngre akuzën kundër dikujt para organeve gjyqësore, paditës. Pala akuzuese. 2. Që përmban a që shpreh një akuzë; paditës, fajësues. Vështrim akuzues.

ALIBI f. Ndodhja e një personi në një vend tjetër në çastin kur është kryer një krim, e cila vlen si dëshmi se ai nuk ka marrë pjesë në atë krim. Alibi e plotë. Kërkoj (gjej, krijoj) një alibi. Provoi alibinë.

AMENDAMENT m. Shtojcë që përmban një ndryshim të një ligji ose projektligji, të një vendimi etj., me qëllim që të plotësohet a të përmirësohet; parashtrim ndryshimesh. Amendamentet e ligjit (e programit). Paraqit një amendament. Pranoj (kundërshtoj) amendamentet.

AMËSI f. 1. Të qenët nënë; njohja si nënë e dikujt; e drejta e nënës. Njohja e amësisë. Përcaktimi i amësisë.

AMNISTI f. Falje a ulje e dënimeve të dhëna nga gjyqi, që shpallet nga pushteti ligjvënës. Amnisti e plotë (e përgjithshme). Shpall amnistinë. Përfiton nga amnistia.

AMNISTOHEM Pës. e AMNISTOJ.

AMNISTOJ kal. Ia fal ose ia ul dikujt dënimin e dhënë nga gjyqi; ndërpres ndjekjet penale për njerëz që kanë bërë faje.

AMNISTUAR m. Ai që ka përfituar nga një amnisti.

ANKIMOR mb. Që përmban një ankim kundrejt dikujt a për diçka. Kërkesë ankimore.

APELIM m. 1. Veprimi sipas kuptimeve të foljeve APELOJ, APELOHET. E drejta e apelimit. Afati i apelimit. Shqyrtoi apelimin. 2. Dokumenti që përmban kërkesën për të rishikuar një vendim të dhënë nga gjyqi.

APELOHET Pës. e APELOJ. Vendimi mund të apelohet.

APELOJ kal. 1. vjet. I drejtohem një gjykate më të lartë për të rishikuar vendimin e dhënë nga një gjykatë më e ulët. Apeloi vendimin. 2. I drejtohem një organi më të lartë për të rishikuar vendimin e dhënë nga një organ më i ulët.

ARBITROR mb. Që përbëhet nga arbitra; i arbitrave. Komision arbitror. Gjykim (vendim) arbitror. Me rrugë arbitrore.

ARMËMBAJTJE f. Mbajtja e një arme personale me vete. Armëmbajtja me (pa) leje. E drejta e armëmbajtjes.

ARTIKULL I m. 3. shih NEN,~I. Artikulli i parë i ligjit.

ATËROR mb. libr. E drejta atërore.

AUTENTIK mb. libr. 3. Që është vërtetuar zyrtarisht sipas origjinalit, që përputhet plotësisht me origjinalin; që është i njëjtë me një tjetër. Kopje autentike.

AVOKAT m. 1. Jurist që jep ndihmë e këshilla për çështje të drejtësisë, që ndjek një çështje gjatë gjykimit si mbrojtës a si përfaqësues i një pale në gjyq (sot në

Shqipëri këto detyra kryhen nga këshilltari ligjor). Avokat mbrojtës. Kolektiva e avokatëve. Zyra e avokatëve. Fjala e avokatit. Zuri (mori) avokat.

AVOKATI f. vjet. 1. Fushë e drejtësisë, që përfshin detyrat e mbrojtjes e të ndihmës juridike me avokat, në përputhje me ligjet në fuqi; institucioni i drejtësisë që ka këto detyra.

2. Veprimtaria e avokatit; detyra e avokatit. Merrej me avokati. Ushtronte avokatinë.

AVOKATOR mb. vjet. Që u përket avokatëve, i avokatëve; që ka të bëjë me veprimtarinë ose me detyrën e avokatit. Zyrë avokatore.

BALLAFAQOHEM vetv. 1. Vihem ballë për ballë me një tjetër për të nxjerrë në shesh të vërtetën rreth pohimeve të bëra, bëj ballafaqimin me dikë; dal para hetuesisë e merrem në pyetje para një të pandehuri a një dëshmitari për të gjetur kundërshtimet në pohimet dhe për të zbuluar të vërtetën. Ballafaqohen dy veta.

BALLAFAQOJ kal. nxjerr para hetuesisë e marr në pyetje në prani të njëri-tjetrit dy a më shumë të pandehur ose dëshmitarë për të gjetur kundërshtimet në pohimet e tyre dhe për të zbuluar të vërtetën. Ballafaquan të pandehurin me dëshmitarët.

BARRË f. 6. Detyrim që kufizon të drejtat e pronarit të një pasurie për shkak të të drejtave të një pronari tjetër ose të shoqërisë. Barrë e dukshme. Barrë aktive (pasive). I lirë nga çdo barrë. I vuri barrë.

BASHKËFAJËSI f. Fajësi e përbashkët me një tjetër, të qenët bashkëfajtor.

BASHKËPRONËSI f. E drejta e barabartë e disa vetave si pronarë të një prone të caktuar, pronësi e përbashkët. Bashkëpronësi e detyrueshme. Zgjidhja e bashkëpronësisë.

BASHKËPRONËSOJ kal. Zotëroj një pasuri a një pronë së bashku me një tjetër, e kam diçka pronë të përbashkët me një tjetër.

BASHKËPUNIM m.

3. Kryerja e veprës penale nga dy ose më shumë veta me marrëveshje ndërmjet tyre, nga një grup i organizuar, nga një bandë e armatosur ose nga një organizatë kundërrevolucionare.

BASHKËTRASHËGIMTAR m. Ai që është trashëgimtar i një pasurie së bashku me një tjetër.

BASHKËZOTËRIM m. vet. shih BASHKËPRONËSI,~A.

BASHKËZOTËROJ kal. vjet. shih BASHKËPRONËSOJ.

BASHKËZOTËRUES m. vjet. shih BASHKËPRONAR,~I.

BEGATIM m. libr. pasurim në kurriz të një tjetri pa derdhur djersë vetë.

BETUAR m. Qytetar, që merr pjesë si anëtar gjyqi në shqyrtimin e disa çështjeve, sipas ligjeve të së drejtës borgjeze. Gjyqi i të betuarve. U caktua i betuar.

CENUESHËM mb. Që mund të ndryshohet ose të ndreqet, për shkak se ka gabime a të meta. Vendim i cenueshëm.

CILËSI f. 4. Detyrë, rol a funksion, që merr një njeri, zakonisht për një kohë dhe për një rast të caktuar. Në cilësinë e paditësit.

CILËSUAR mb. 2. Që ka rrethana ose kushte rënduese, të përcaktuara nga ligji. Vrasje (vjedhje) e cilësuar. Krim i cilësuar. Pohim i cilësuar. 3. Që gëzon të drejtën ose që ka kompetencë për të kryer një punë. Shumicë e cilësuar shumicë që ka ose që fiton të drejtën për të vendosur për diçka.

CILËSUES mb. 1. Që shërben për të cilësuar nga ana ligjore kushtet ose rrethanat. Rrethana cilësuese.

CIVIL mb. 1. Që ka të bëjë me gjendjen dhe me të drejtat ligjore të qytetarëve në një shtet; që siguron të drejtën qytetare; që i përket qytetarit, që ka të bëjë me të; qytetar. Të drejtat civile të drejta që u njihen qytetarëve nga një shtet. Kodi Civil i RPSSh akt legjislativ, në

të cilin janë paraqitur në mënyrë sistematike normat që rregullojnë marrëdhëniet pasurore ndërmjet ndërmarrjeve, institucioneve, kooperativave bujqësore dhe organizatave shoqërore, midis këtyre e shtetasve, si edhe marrëdhëniet pasurore e vetjake midis shtetasve. Gjendja civile gjendja juridike vetjake familjare e një njeriu. Zyra e gjendjes civile zyrë ku regjistrohen lindjet, martesat dhe vdekjet. Përgjegjësi civile. Nëpunës i gjendjes civile.

CIVILISHT ndajf. Nga pikëpamja e së drejtës civile, nga ana civile. Civilisht përgjegjës. Civilisht i detyruar.

ÇATDHESIM m. Veprimi sipas kuptimeve të foljeve ÇATDHESOJ, ÇATDHESOHEM.

ÇATDHESOHEM vetv. 1. Detyrohem të largohem nga atdheu, mërgoj. U shtrënguan të çatdhesohen.

ÇATDHESOJ kal. Detyroj dikë të largohet nga atdheu, dëboj nga atdheu.

ÇATDHESUAR mb. 1. Që është detyruar të largohet nga atdheu i vet. Banorët e çatdhesuar.

ÇNJOHJE f. Veprimi sipas kuptimit të foljes ÇNJOH. Çnjohja e atësisë (e fëmijës).

DELEGIM m. 2. E drejta e përfaqësimit që i jepet dikujt për të ushtruar me fuqi të plota një funksion të caktuar a për të vepruar në emër të dikujt.

DEPONIM m. 2. Të gjitha ato që thotë një njeri në gjyq ose përpara organeve të tjera shtetërore. Deponime të sakta (të rreme). Deponimet e të pandehurit (e dëshmitarëve). Bëri një deponim të rëndësishëm.

DEPONOJ kal. dhe jokal. Them në gjyq ose përpara organeve të tjera shtetërore atë që di për dikë a për diçka.

DETYRIM m. 5. Marrëveshje sipas së cilës një njeri, një ndërmarrje etj. detyrohet të japë ose të bëjë diçka në dobi të një njeriu a të një ndërmarrjeje tjetër. E drejta e detyrimeve.

DËBIM m. 2. Largimi i një të dënuari nga vendbanimi, duke e ndaluar ose jo të qëndrojë në një ose në disa vende të caktuara.

DËSHMI f. 1. Pohim me shkrim ose me gojë, që bën dikush për të vërtetuar diçka; pohimi i dëshmitarit para organeve të drejtësisë, fjalët që thotë dëshmitari në gjyq.

DËSHMITAR m. ai që thirret për të dëshmuar para organeve të drejtësisë për dikë a për diçka që e di, që e ka parë ose e ka dëgjuar vetë. Dëshmitari i akuzës (i mbrojtjes). Pohimi i dëshmitarit. Provë me dëshmitar. Thërriti dëshmitarin. Pyet (dëgjon) dëshmitarët. Ballafaqoi dëshmitarët. Doli dëshmitar. 3. Ai që ftohet të jetë i pranishëm në një veprim ligjor (martesë, testament etj.). Dëshmitar i martesës. E morën për dëshmitar. U bë me dy dëshmitarë.

DËSHMOJ jokal. 1. Pohoj me gojë ose me shkrim për atë që kam parë a kam dëgjuar; bëj një dëshmi para organeve të drejtësisë, dal dëshmitar në gjyq. Dëshmoi në gjyq (para trupit gjykues). Thirret për të dëshmuar.

DIKTAT m. 1. Detyrimi që i bëhet një shteti më të dobët a një shteti të mundur nga ana e një shteti më të fortë a e një shteti fitues për të pranuar kërkesa politike, ushtarake dhe ekonomike të padrejta; marrëveshje e pabarabartë ndërmjet dy shteteve, e cila përmban një detyrim të tillë. Diktati imperialist

DIKTIMOJ kal. vjet. Shpie në gjyqin e diktimit një vendim që e ka dhënë një gjyq tjetër. E diktimoi vendimin (gjykimin).

DIKTIMOR mb. vjet. Që lidhej me gjyqin e diktimit, që i përkiste gjyqit të diktimit; që bëhej nga gjyqi i diktimit; që paraqitej për t'u diktimuar. Kërkesë diktimore. Shqyrtim diktimor.

DIKTUESHËM mb. vjet. Që mund t'i paraqitej gjyqit të diktimit për shqyrtim. Vendim i diktueshëm.

DISPOZITË f. Pjesë e një norme juridike që përmban një rregull të caktuar të sjelljes; secila prej pikave të një ligji, të një urdhërese, të një rregulloreje a të një vendimi. Dispozita të përgjithshme (të veçanta). Dispozita ligjore. Dispozitat e vendimit (e marrëveshjes, e rregullores). Zbatimi i dispozitave. Shkelja e dispozitave. Në bazë të (sipas) dispozitave në fuqi.

DOKESOR mb. Që lidhet me doket; që mbështet në doket, që bëhet sipas dokeve; zakonor. E drejta dokesore.

EKSTERRITORIAL mb. Që gëzon të drejtën për të mos iu nënshtruar ligjeve të shtetit të huaj ku ushtron detyrën si përfaqësues diplomatik.

EKSTERRITORIALITET m. E drejta që gëzon një përfaqësues diplomatik në një shtet të huaj për të mos iu nënshtruar ligjeve të këtij shteti; e drejta që gëzojnë ambasadat, legatat, anijet etj, për t'u njohur si territore të shtetit të vet në një vend të huaj. Eksterritorialiteti i diplomatëve (i ambasadës). E drejta e eksterritorialitetit.

EKZEKUTOJ kal. 2. Zbatoj dënimin me vdekje të dikujt, pushkatoj, var etj. një të dënuar.

EKZEKUTUES m. 2. Ai që merr pjesë drejtpërsëdrejti në kryerjen e një vepre penale.

EMBARGO f. 1. Masë që merr qeveria e një vendi për të ndaluar që të nxirren jashtë ose të sillen nga jashtë mallra, prodhime, valuta etj.; ndalim i tregtisë me një shtet tjetër. Embargo ekonomike (tregtare, financiare). Embargoja e naftës (e armëve). Politika e embargos. Vendos (zbatoj) embargon. Hoqi embargon.

FAJ m. 3. Veprim ose mosveprim i një njeriu kur ai i ka parashikuar pasojat e rrezikshme të veprës së tij për shoqërinë dhe i ka dëshiruar ato, kur me vetëdije e me dashje ka bërë që të vijnë ato, kur ka parashikuar se nga vepra e tij mund të vijnë pasoja të rrezikshme për shoqërinë por me mendjelehtësi ka shpresuar t'i ndalojë.

FAJËSI f. Të qenët fajtor; pjesëmarrja e dikujt në një faj a në një krim. Fajësia e të pandehurit. Provë fajësie. Shkalla e fajësisë. Njohu (pranoi) fajësinë. Provoj (vërtetoj) fajësinë.

FAKT m. 3. Dëshmi e vërtetë, diçka që dihet a që është provuar dhe sillet në gjyq për të mbështetur akuzën ose për ta kundërshtuar atë. Fakt juridik.

FAMILJAR mb. E drejta familjare.

FTUES m. 2. Nëpunësi, që u shpërndante ftesat atyre që duhej të paraqiteshin në gjyq. Ftues gjyqi.

FUQI 6. E drejta a mundësia ligjore, që ka ose që i jepet dikujt për të vepruar a për të bërë diçka, pushtet. Fuqi të pakufizuara (të plota). Fuqi juridike. Ka fuqi.

GARANCI f. 1. Siguri e cila i jepet dikujt për një të drejtë që i takon në bazë të ligjeve a urdhëresave shtetërore. Garanci juridike. Garanci ligjore.

GJENDJE f. 8. Tërësia e të drejtave dhe e detyrimeve, me të cilat vishet a ngarkohet një njeri nga ligjet. Gjendja familjare. Gjendja civile.

GJINI f. Gjini në vijë të drejtë.

GJURMIM m. Organet e gjurmimit.

GJYKATË f. 1. Organ shtetëror për dhënien e drejtësisë, që shqyrton e zgjidh çështjet gjyqësore penale e civile; ndërtesa ku ndodhet ky organ. Gjykatë popullore organ bazë i drejtësisë popullore, që zgjidhet drejtpërdrejt nga populli. Gjykata e Lartë organi më i lartë i drejtësisë. Gjykatë ushtarake. vjet. Gjykatë e shkallës së parë (së dytë). Gjykata e rrethit. Vendimi i gjykatës. 2. përmb. Gjyqtarët dhe ndihmësgjyqtarët që shqyrtojnë një çështje gjyqësore; trupi gjykues. * Gjykata e diktimit drejt., vjet. gjyqi i diktimit; zyra e gjyqit të diktimit.

GJYKATËS m. 1. Nëpunës i caktuar në një organ gjyqësor për shqyrtimin e zgjidhjen e çështjeve të ndryshme penale e civile sipas ligjeve të klasës në fuqi (në vendet e tjera; në të kaluarën edhe në Shqipëri). Gjykatësi i paqit (pajtues). Detyra e gjykatësit. Vendimi i gjykatësit.

GJYKOJ kal. 3. Shqyrtoj si trup gjykues çështje penale e civile dhe jap vendimin për të; jap vendim si gjyqtar për një çështje a për një mosmarrëveshje.

GJYKUAR m. Ai që gjykohet për një vepër penale; i pandehur. Fajësia e të gjykuarit.

GJYKUAR f. Fem. e GJYKUAR,∼I (i).

GJYKUES mb. Që gjykon çështje penale e civile. Trupi gjykues.

GJYKUESHËM mb. 2. Që mund të gjykohet nga organet gjyqësore.

GJYQ m. 1. Shqyrtimi i çështjeve penale e civile dhe zgjidhja e tyre; proces gjyqësor. Gjyqi i popullit. Gjyqi partizan. Gjyq i mbyllur (me dyer të mbyllura). Gjyq ndërkombëtar. Gjyqi i Malit (i Kanunit). vjet. shqyrtimi i çështjeve dhe zgjidhja e tyre sipas së drejtës zakonore. Gjyq para masave shqyrtimi i një çështjeje penale a civile nga organet gjyqësore përpara një grupi njerëzish ose përpara kolektivit të një ndërmarrjeje, të një institucioni etj. Dita e gjyqit. Salla e gjyqit. E ngriti (e hodhi, e paditi) në gjyq. E çoi në gjyq. Është (ra) në gjyq me dikë. I bënë gjyqin. E humbi (e fitoi) gjyqin. U shty gjyqi. Hapi gjyq me dikë. 2. Gjykatë. Gjyqi popullor. Kryetari i gjyqit. Iu drejtua gjyqit. Doli para gjyqit. * Bëri gjyq me dikë Gjyqi i diktimit drejt., vjet. gjyq i shkallës më të lartë para Çlirimit, që kishte të drejtë të rishqyrtonte vendimet e dhëna nga gjykatat e tjera të shkallëve më të ulëta dhe t'i ndryshonte ose t'i prishte ato. Gjyqi i Linçit ndëshkim pa gjyq i zezakëve ose i njerëzve përparimtarë e revolucionarë në SHBA që bëhet nga bandat reaksionare të borgjezisë. Gjyq shoqëror shqyrtimi i gabimit a i qëndrimit të dikujt nga kolektivi ku ai bën pjesë dhe marrja e masave për ndreqjen e tij.

GJYQËSOR mb. Që ka të bëjë me veprimtarinë e gjyqit, që i përket gjyqit, i gjyqit. Organet gjyqësore. Aparati gjyqësor. Çështje gjyqësore. Ndjekje gjyqësore. Shqyrtim gjyqësor. Seancë gjyqësore. Këshilli gjyqësor trupi gjykues, që shqyrton çështje penale e civile në shkallë të dytë.

GJYQTAR m. 1. Nëpunës i drejtësisë popullore, i zgjedhur në një organ gjyqësor për shqyrtimin e zgjidhjen e çështjeve të ndryshme penale e civile; vjet. gjykatës. Gjyqtar popullor. Gjyqtarët dhe ndihmësgjyqtarët.

HETIMOR mb. Që ka të bëjë me hetimin e rrethanave në të cilat kryhet një krim ose kundërvajtje penale, që lidhet me hetimin e një çështjeje nga organet e drejtësisë, i hetimit; që merret me hetimin e një vepre penale. Veprim (akt) hetimor. Pyetje hetimore. Procesi hetimor. Metodat hetimore. Komisioni (grupi) hetimor. Organet hetimore. Nga ana hetimore.

HETOJ kal. 1. Kërkoj të gjej a të zbuloj diçka, duke u nisur nga disa të dhëna paraprake, e shqyrtoj diçka sipas të dhënave që njoh dhe mbledh edhe të dhëna të tjera për ta sqaruar punën më tej, bëj hetimin e diçkaje. E hetoi punën mirë. 2. Shqyrtoj rrethanat në të cilat është kryer një krim ose një kundërvajtje penale. Hetoj një çështje penale.

HETUES m. 2. Punonjësi i hetuesisë, që merret me shqyrtimin e rrethanave në të cilat është kryer një krim ose një kundërvajtje penale; vjet. gjyqtari që merrej me hetimin e një çështjeje gjyqësore. Hetuesi i çështjeve penale. Puna (detyra) e hetuesit.

HETUES mb. 2. Që merret me hetimin e një çështjeje gjyqësore. Organet hetuese. Komisioni hetues. Gjykatësi (gjyqtari) hetues. vjet.

HETUESI f. Organ shtetëror që merret me shqyrtimin e rrethanave në të cilat është kryer një krim ose një kundërvajtje penale; zyra e këtij organi. Organet e hetuesisë. Veprimet e hetuesisë. E ndjek hetuesia. E çoi (e thirrën) në hetuesi. Është në hetuesi. U kthye nga hetuesia.

IDENTIFIKOJ kal. libr. 2. Arrij të njoh një njeri, në bazë të të dhënave të ndryshme ose të gjurmëve që ka lënë, e zbuloj kush është ai që kërkoj; zbuloj e përcaktoj një send, një gjurmë etj., që më duhet për të vërtetuar diçka. E identifikuan vjedhësin (vrasësin, viktimën).

IMUNITET m.

2. E drejtë e veçantë që i njihet një përfaqësuesi të huaj me detyrë të posaçme për të mos iu nënshtruar disa ligjeve shtetërore të një vendi; e drejtë që gëzon sipas kushtetutës një deputet ose një person tjetër i zgjedhur në detyrë të rëndësishme për të mos u arrestuar ose për të mos u ndjekur penalisht pa pëlqimin e organit kompetent; paprekshmëri, pacenueshmëri, padhunueshmëri. Imunitet vetjak. Imunitet diplomatik. Imunitet parlamentar. Imuniteti i banesës. Ka (gëzon) imunitet.

INICIATIVË f. * Iniciativë ligj vënëse nismë ligjvënëse.

INSTANCË f. 2. Shkallë e veçantë e një procesi gjyqësor; shkallë e gjyqit që ka të drejtë të shohë e të zgjidhë një çështje gjyqësore. Në instancën e parë (e dytë).

INSTITUCION m. 2. Mënyrë jetese ose sjelljeje që është rregulluar sipas disa ligjeve, normave e zakoneve të vendosura brez pas brezi në një shoqëri, te një popull a te një shtresë shoqërore; tërësia e normave, e ligjeve dhe e të drejtave në një fushë të caktuar të marrëdhënieve shoqërore. Institucion shoqëror. Institucion i vjetër. Institucionet familjare. Institucioni i martesës (i hakmarrjes). E drejta zakonore si institucion.

JASHTËLIGJOR mb. Që nuk parashikohet nga ligji; që vjen në kundërshtim me ligjin, që është jashtë çdo ligji në fuqi.

JURI f. 2. Grup njerëzish që në vendet borgjeze, caktohen për të marrë pjesë në një gjyq me të drejtën që të vendosin për fajësinë ose për pafajësinë e të pandehurit. Vendimi i jurisë. Iu drejtua (i kërkoi, iu lut) jurisë. E gjykuan me ndihmën e jurisë.

KËRKESË f.

4. Lutje me shkrim që i bën zyrtarisht dikush një organi shtetëror për t'i kërkuar një të drejtë etj. Kërkesë për punë. Kërkesë për falje. Bëri (parashtroi) një kërkesë. Shqyrtojnë kërkesat e popullit.

KËRKESËPADI f. Kërkesa që dikush i bën gjykatës për të kërkuar një të drejtë që i është mohuar; kërkesa që dikush i drejton gjykatës për të thirrur atë që ka shkelur të drejtat e tij ose për të kërkuar diçka që i lejohet sipas ligjit; kërkesa për një padi; dokumenti zyrtar që përmban këtë kërkesë. Bëri kërkesëpadi. Lexoi kërkesëpadinë.

KËSHILLTAR I m. 2. Ai që është caktuar pranë një institucioni, një organizate etj. për të dhënë mendimin për çështje të ndryshme dhe për të ndihmuar me këshilla në një fushë të caktuar të veprimtarisë shoqërore a shtetërore. Këshilltar teknik (ushtarak, tregtar). Këshilltar ligjor. nëpunës me arsim të lartë juridik pranë zyrës së ndihmës juridike, i cili ndihmon popullin për t'u njohur me legjislacionin dhe në raste të veçanta merr pjesë edhe në gjyq. Këshilltar i posaçëm. Këshilltar i ambasadës.

KLAUZOLË f. Secila prej pikave të veçanta të parashikuara në një traktat, në një marrëveshje, në një kontratë etj.; dispozitë e veçantë që u shtohet neneve të një traktati, të një marrëveshjeje etj. Klauzolë kufizuese. Klauzolat e traktatit (e marrëveshjes). Shtoi një klauzolë.

KOD m. 1. Përmbledhje e sistemuar e normave juridike, që kanë të bëjnë me një fushë të caktuar të së drejtës. Kodi civil. Kodi penal. Kodi i punës.

KODIFIKOJ kal. 1. Bëj një përmbledhje të sistemuar të normave juridike, që kanë të bëjnë me një fushë të caktuar të së drejtës. Kodifikoj legjislacionin e punës.

KODIFIKUES mb. 1. Që bën përmbledhjen e normave juridike në një kod. Komisioni kodifikues.

KOLEGJ m. 1. Shkollë e mesme ose e lartë në disa vende të Evropës dhe të Amerikës. 2. Këshill i posaçëm pranë Gjykatës së Lartë. Kolegji civil (penal, ushtarak). Kolegji i Gjykatës së Lartë.

KONTRATË f. Marrëveshje me shkrim ndërmjet dy ndërmarrjeve a dy palëve, ku përcaktohen të drejtat dhe detyrimet ligjore të tyre; dokumenti që përmban këtë marrëveshje. Kontratë vjetore. Kontratë kolektive. Kontrata e punës. vjet. Kontrata e furnizimit (e grumbullimit të prodhimeve bujqësore). Kontrata e qirasë. Bëj (lidh, nënshkruaj) kontratën. Zbatoj (shkel, prish) kontratën.

KOOPTIM m. Futja e anëtarëve të rinj në një organ të zgjedhur, për të plotësuar vendet e lira, duke i emëruar ata, pa bërë zgjedhje të reja. Bëri kooptimin e ... Me anë të kooptimit. U pranua me kooptim.

KOOPTOHEM Pës. e KOOPTOJ.

KOOPTOJ kal. Bëj kooptimin e dikujt në një organ të zgjedhur, pranoj me anë të kooptimit. Kooptoi anëtarë të rinj.

KORREKTUES mb. Punë korrektuese. punë e detyruar për një afat të caktuar, që organet gjyqësore i caktojnë të kryejë si dënim dikujt për fajin që ka bërë.

KRIM m. 1. Veprim që kryhet në kundërshtim me ligjet në fuqi, që ka pasoja të dëmshme e të rrezikshme për shtetin, për shoqërinë a për ndonjërin nga pjesëtarët e saj dhe që dënohet në bazë të kodit penal. Krim i rëndë (i shëmtuar). Krim ndaj popullit. Krime kundër shtetit. Ndjekja (zbulimi) i krimeve.

KRIMINALIST m. Ai që merret me kriminalistikë, specialist në kriminalistikë.

KRIMINALISTIKË f. Shkencë e veçantë që studion metodat, mënyrat dhe mjetet e hetimit e të zbulimit të krimeve.

KRIMINEL m. 1. Ai që ka kryer a që kryen një krim; vrasës. Kriminel lufte. Kriminelët fashistë. Fytyrë krimineli. Zbuloj (dënoj) kriminelin.

KRYEPROKUROR m. vjet. Prokurori i gjyqit të diktimit.

KUJDESTAR m. 2. Ai që është ngarkuar me ligj të kujdeset për një të mitur a për një të sëmurë, që ta mbrojë e ta rritë atë, të administrojë pasurinë e tij gjersa ky të arrijë moshën madhore ose të përmbushë kushtet para ligjit.

KUJDESTARI f. 2. E drejta që i jepet dikujt me ligj për t'u kujdesur për një të mitur a për një të sëmurë dhe për të administruar pasurinë e tij gjersa ai të arrijë moshën madhore ose të përmbushë kushtet para ligjit.

KUNDËRLIGJOR mb. Që është kundër ligjit, i kundërligjshëm.

KUNDËRLIGJSHËM mb. Që është në kundërshtim me ligjin, që nuk është në përputhje me ligjin; që shkel ligjet në fuqi. Vendim i kundërligjshëm. Veprime të kundërligjshme.

KUNDËRPADI f. Padi që ngre i padituri kundër paditësit. Ngriti (bëri) kundërpadi.

KUSHT m. Dënim me kusht. dënim që i jepet dikujt, kur shkalla e rrezikshmërisë së tij shoqërore është e ulët dhe nuk është nevoja që i dënuari të veçohet ose të riedukohet.

LEHTËSUES mb. 2. Që e bën më të lehtë (për një krim ose kundërvajtje penale); kund. rëndues. Rrethana (kushte, shkaqe) lehtësuese.

LËNDOR mb. Provë lëndore (materiale) send a diçka tjetër konkrete që merret si dëshmi për të vërtetuar krimin ose për të përcaktuar njeriun që e ka kryer atë.

LIRIM m. 1. Veprimi dhe gjendja sipas kuptimeve të foljeve LIROJ, LIROHEM. Lirimi i të burgosurve. Lirimi nga ushtria. Lirimi para kohe (me kusht). Provimet e lirimit. Dëftesë lirimi. E nxorën (doli) në lirim.

LUAJTSHËM mb. 3. Që nuk është i lidhur me tokën dhe me ndërtesat si pronë a si pasuri e dikujt, që mund të mbartet nga një vend në një vend tjetër (për paratë, orenditë etj.); kund. i paluajtshëm. Pasuri e luajtshme.

MADHOR mb. 1. Që ka arritur moshën e caktuar nga ligji (rreth 16-18 vjeç) për të pasur të drejtat e detyrimet; i madh; kund. i mitur. Shtetasit madhorë. Në moshë madhore.

MANDAT m. 1. Fuqi e plotë që i jepet dikujt për të vepruar ose për të ushtruar një të drejtë gjatë një kohe të caktuar; dokumenti zyrtar që vërteton këtë të drejtë.

MATERIAL mb. Provë materiale (lëndore) shih te LËNDOR,~E.

MBISHTETËROR mb. Që qëndron mbi shtetin dhe jashtë kontrollit të tij (sipas një koncepti joshkencor të përhapur në vendet borgjeze e revizioniste). Organ mbishtetëror. Gjykatë mbishtetërore.

MBROJ kal. Mbrojti të pandehurin.

MBROJTËS m. 2. Ai që është ngarkuar për të mbrojtur një të pandehur në gjyq. Fjala (dëshmia) e mbrojtësit.

MBROJTËS mb. 3. Që merr përsipër ose që ngarkohet për të mbrojtur një të pandehur në gjyq. Avokat mbrojtës. Dëshmitar mbrojtës.

MBROJTJE f. 4. Fjala e avokatit mbrojtës para trupit gjykues; pala që mbron një të pandehur në gjyq. Avokati i mbrojtjes. Leximi i mbrojtjes. E mori fjalën mbrojtja.

MËMËSI f. 1. Të qenët nënë; njohja e një gruaje si nënë; e drejta e nënës; amësi. Njohja e mëmësisë.

MËRGIM m.

3. Dënim që i jepet dikujt, duke e detyruar të largohet nga atdheu i vet e të vendoset në një vend të huaj përkohësisht a përgjithmonë, i ndaluar të vijë në atdhe. Mërgim i përkohshëm (i përjetshëm). E dënuan me mërgim.

MINIMUM m. libr. 2. bised. Dënimi më i vogël; kund. maksimum. I dhanë minimumin. U dënua me minimumin.

MITUR mb. 1. Që është i vogël, që është ende fëmijë ose fare i ri; që nuk ka arritur moshën madhore, që nuk është bërë ende zot i vetes dhe i përgjegjshëm për veprimet e tij; kund. i rritur. Djalë i mitur. Vajzë e mitur.

MJEK m. Mjek ligjor. Mjek kirurg (psikiatër, neurolog, gjinekolog, pediatër, okulist).

MOSBESIM m. 3. Shprehje e mospëlqimit a e mospranimit që të zgjidhet një qeveri e caktuar, duke votuar kundër. Votë mosbesimi.

MUNGESË f. Dënim në mungesë. dënim që i jepet dikujt pa qenë ai vetë i pranishëm në gjyq. 2. Gjendja kur diçka mungon, nuk duket, nuk shfaqet etj. (një dukuri, një tipar etj.); gjendja kur diçka nuk është e plotë a në shkallën e duhur. Mungesa e qartësisë (e zotësisë, e aftësisë, e zgjuarsisë). Mungesa e dëshirës (e vullnetit, e durimit, e rregullit, e organizimit, e disiplinës). Mungesë kulture (edukate, takti).

NDALOJ kal. 7. I heq lirinë dikujt derisa të vendoset arrestimi ose lirimi.

NDALUAR mb. Bashkëjetesë e ndaluar. Është e ndaluar.

NDËRGJYQËS m. 1. Secila nga të dy palët në një padi gjyqësore civile. 2. Përd. mb. sipas kuptimit të emrit. Palët ndërgjyqëse.

NDËRHYRËS m. 3. Ai që paraqitet në një çështje gjyqësore për të mbrojtur një interes vetjak ose për të mbështetur njërën palë. Ndërhyrësi kryesor.

NDËRHYRJE f. 4. Pjesëmarrje e një njeriu të tretë në një gjykim civil për të mbrojtur një të drejtë vetjake ose njërën nga palët ndërgjyqëse. Ndërhyrje vullnetare. Ndërhyrje e detyrueshme. Ndërhyrje kryesore.

NDËRKOMBËTAR mb. E drejta ndërkombëtare.

NDËRSJELLË mb. Sigurim i ndërsjellë. Ndihmë e ndërsjellë.

NDËRROJ kal. Ndërroi shtetësinë.

NDIHMË f. Ndihmë gjyqësore (juridike).

NDJEKJE f. Ndjekje gjyqësore (penale). veprim juridik kundër atij që ka shkelur ligjin. Forcat e ndjekjes.

NËNLIGJOR mb. Që bëhet në përputhje me kushtetutën, me ligjet dhe me dekretet. Akte nënligjore.

NGRE kal. Ngre një padi. Ngre në gjyq dikë e padit, e hedh në gjyq.

NGJARJE f. 2. Fakt që lidhet me një krim, me një fatkeqësi etj.

NISMË f. * Nismë ligjvënëse e drejta për të propozuar a për të paraqitur i pari projektligje në organin ligjvënës.

NOTERI f. Zyrë ndihme juridike që merret me veprimet noteriale; zyra e noterit. Dokument i vërtetuar në noteri.

NOTERIAL mb. Që ka të bëjë me hartimin e disa dokumenteve juridike, me vërtetimin ligjor të akteve juridike dhe të nënshkrimeve në dokumente të ndryshme nga noteri etj.; që ka të bëjë me noterin dhe noterinë. Aktet dhe veprimet noteriale. Organ noterial. Zyrë noteriale.

NYJË f. 12. vjet., Neni. Nyjat e kodit.

NJËSISHËM mb. Republikë e njësishme.

PAAPELUESHËM mb. Që nuk mund të rishqyrtohet e të ndryshohet nga një gjykatë më e lartë, i prerë, përfundimtar, i pandryshueshëm. Vendim i paapelueshëm.

PACENUESHËM mb. 1. Që nuk mund të cenohet nga askush; i paprekshëm. Vend i pacenueshëm. Pronë e pacenueshme. Të drejta të pacenueshme. 2. Që nuk mund të ndryshohet, i vendosur përfundimisht. Vendim i pacenueshëm.

PADI f. Kërkesa që i bën dikush gjykatës kundër një tjetri për të mbrojtur një të drejtë ose për të kërkuar zgjidhjen e një çështjeje; akti që përmban këtë kërkesë. Padi civile. Padi shkurorëzimi. Padi trashëgimore. Rrëzimi i padisë. Ngriti padi.

PADIKTUESHËM mb. vjet. Që nuk mund t'i paraqitej gjyqit të diktimit për shqyrtim; i paapelueshëm. Vendim i padiktueshëm.

PADIT kal. 1. Bëj një padi kundër dikujt. E paditi për fyerje. E paditën në gjyq.

PADITËS m. 1. Ai që i drejtohet gjykatës me një padi, ai që bën një padi.

PADITËS mb. Që bën një padi kundër dikujt. Pala (ana) paditëse.

PADITUR m. Ai kundër të cilit është bërë një padi. Përgjigjet e të paditurit.

PADITUR mb. Që është paditur në gjyq nga dikush. Personi i paditur. Pala e paditur.

PADHUNUESHËM mb. Që nuk lejohet të dhunohet me përjashtim të rasteve të caktuara me ligj (për banesën etj.); që mbrohet me të gjitha forcat për të mos e prekur a për të mos e shkelur dikush me dhunë (për kufijtë, tërësinë tokësore etj); i paprekshëm, i pacenueshëm. Banesa është e padhunueshme.

PADHUNUESHMËRI f. 1. E drejta që gëzon me ligj diçka për të mos u dhunuar; imunitet. Padhunueshmëria e banesës. 2. Të qenët i padhunueshëm, paprekshmëri. Padhunueshmëria e kufijve.

PAFAJËSI f. 1. Të qenët i pafajshëm për një veprim që dënohet me ligj. Kërkoi (provoi) pafajësinë. Mori (fitoi) pafajësinë doli i pafajshëm. I dhanë pafajësinë.

PAFAJSHËM mb. 1. Që nuk është fajtor për diçka, që nuk e ka bërë një faj; që nuk ka marrë pjesë a nuk ka gisht në një vepër e cila dënohet me ligj. Njeri i pafajshëm. Viktimë e pafajshme. Doli i pafajshëm. E nxorën të pafajshëm.

PAGJYKUESHËM mb. 2. Që nuk mund të gjykohet nga organet gjyqësore.

PAJETËRSUESHËM mb. shih PATJETËRSUESH/ËM (i), ∼ME (e). Pasuri (pronë) e pajetërsueshme. E drejtë e pajetërsueshme.

PAKRYER mb. 2. Që nuk është bërë në kohën e duhur, që i ka kaluar afati i regjistrimit. Akt lindjeje (vdekjeje) i pakryer.

PALË II f. Pala paditëse. Me pëlqimin e të dy palëve. U pyetën të dy palët. Hynë në marrëveshje me palën tjetër.

PALUAJTSHËM mb. 2. Që përfshin tokën dhe ndërtesat si pronë a si pasuri e dikujt; i patundshëm. Pasuri e paluajtshme.

PANDEHUR m. Ai që nxirret përpara gjyqit për faje e veprime të kundërligjshme. Në bankën e të pandehurve. Pyetja e të pandehurit.

PAPËRGJEGJSHËM mb. 1. Që nuk ka përgjegjësi për një vepër penale, sepse nuk ka qenë i vetëdijshëm për rëndësinë e saj ose nuk ka mundur të kontrollojë veprimin a mosveprimin për shkak të sëmundjes psikike ose të zhvillimit mendor të metë. Person i papërgjegjshëm.

PAPREKSHMËRI f. 2. Imunitet. Paprekshmëri diplomatike. 3. Padhunueshmëri. Paprekshmëria e banesës.

PARABURGIM m. Koha nga dita e ndalimit të dikujt që dyshohet për një faj a krim deri kur jepet vendimi i dënimit nga ana e gjykatës.

PARABURGOS kal. Ndal një njeri që dyshohet për një faj a një krim dhe e mbaj në një vend të posaçëm, pa të drejtë të largohet deri sa të jepet vendimi nga ana e gjykatës.

PARABURGOSEM Pës. e PARABURGOS.

PARAGJYQËSOR mb. Që ka të bëjë me veprimet përpara se të dalë një çështje në gjyq; që duhet bërë para se të vijë puna në gjyq. Çështje paragjyqësore. Veprime paragjyqësore.

PARAMENDIM m. Mendim i formuar që më parë për dikë a për diçka, sipas të cilit veprojmë (zakonisht në dëm të të tjerëve); qëndrim me anësi, i përpunuar që më parë me ndërgjegje dhe jo i vetvetishëm e i çastit. Krim (vrasje) me (pa) paramendim.

PARAMENDUAR mb. Vrasje e paramenduar.

PARASHKRIM m. Veprimi sipas kuptimeve të foljeve PARASHKRUAJ, PARASHKRUHET. Parashkrimi i krimit (i ndëshkimit). Koha e parashkrimit. Me anë të parashkrimit.

PARASHKRUAJ kal. E bëj të humbasë a të fitojë një të drejtë ose shlyej një dënim për një vepër a kundërvajtje penale me kalimin e një kohe të caktuar që parashikohet nga ligji.

PARASHKRUHET vetv. Humbet a fitohet një e drejtë ose shlyhet një dënim për një vepër a kundërvajtje penale me kalimin e një kohe të caktuar, që parashikohet nga ligji. Tërheqja e depozitës nuk parashkruhet. E drejta e pensionit nuk parashkruhet.

PASURI f. 1. Tërësia e sendeve, e mjeteve materiale dhe e vlerave të tjera që ka në zotërim një njeri, një grup njerëzish ose shoqëria; burim të ardhurash e të mirash materiale; pronë. Pasuri e madhe. Pasuria socialiste. Pasuri shtetërore. Pasuri kooperativiste. Pasuri e përbashkët. Pasuri e tundshme (e luajtshme), Pasuri e patundshme (e paluajtshme).

PASUROR mb. Që ka të bëjë me pasurinë, që lidhet me pasurinë. Gjendja pasurore. Dallime pasurore.

PATJETËRSUESHËM mb. Që nuk mund të shitet ose të blihet; që nuk mund t'i kalojë si pronë një tjetri (për një pronë, një pasuri, një tokë etj.). Pasuri e patjetërsueshme. Territor i patjetërsueshëm.

PATUNDSHËM mb. 3. shih PALUAJTSH/ËM (i), ~ME (e) 2. Pasuri e patundshme pasuri themelore që përfshin toka, shtëpi, dyqane etj.

PAVLEFSHËM m. 2. zyrt., Që nuk është bërë sipas rregullave, sipas ligjeve etj. të vendosura a që nuk plotëson kërkesat e duhura; që s'është më në fuqi, që s'vlen më e që s'pranohet. Autorizim (dokument) i pavlefshëm. Shkresë (fletë votimi) e pavlefshme. E shpallën (e quajtën) të pavlefshëm.

PAVLEFSHMËRI f. libr. 1. Të qenët i pavlefshëm. 2. zyrt., Mungesa e fuqisë a e vlerës ligjore, të qenët i pavlefshëm (për një ligj a një dokument). Pavlefshmëria e martesës. Pavlefshmëria e një kontrate (e një mandati, e një marrëveshjeje).

PAZGJIDHSHËM mb. 4. zyrt., Që nuk mund të prishet, të ndërpritet a të bëhet i pavlefshëm që nuk mund të lirohet nga lidhjet a nga detyrimet e mëparshme. Marrëveshje e pazgjidhshme. Martesa nuk është e pazgjidhshme.

PAZGJIDHSHMËRI f. libr. 1. Të qenët i pazgjidhshëm. 2. zyrt., Të qenët ende në fuqi, i vlefshëm e i pazgjidhshëm.

PENAL mb. Që lidhet me veprime të rrezikshme për shoqërinë a për shtetin (me krime a me kundërvajtje), të cilat janë të dëmshme sipas ligjeve në fuqi; që lidhet me përcaktimin e masës së dënimit dhe me zbatimin e dënimeve ndaj atyre që kryejnë krime ose kundërvajtje. Çështje penale. Shkelje penale. Vepër penale. Hetim penal. Përgjegjësi penale. Ndjekje penale. Procedura penale. E drejta penale. Gjykatë penale. Kodi penal tërësia e ligjeve a e normave juridike të një shteti që përcaktojnë se çfarë veprimi përbën krim a kundërvajtje dhe që parashikojnë dënimet a masat që duhen marrë kundër fajtorëve.

PENALIST m. Punonjës i organeve të drejtësisë që merret me çështjet penale; specialist për të drejtën penale.

PENALISHT ndajf. Sipas së drejtës penale; nga pikëpamja penale. E dënueshme penalisht. Ndiqet penalisht. Përgjigjet penalisht.

PERSON m. Paprekshmëria e personit. 3. Ndërmarrje, institucion a organizatë, që ka të drejta pasurore, që mund të marrë përsipër detyrime dhe të jetë paditës a i paditur në gjyq. Person juridik.

PEZULLIM m. Pezullim i ndjekjeve gjyqësore.

PEZULLOJ kal. Pezulloi gjykimin.

PËRFAQËSIM m. 2. Veprimi juridik që kryen një përfaqësues në emër dhe në interes të të përfaqësuarit. Përfaqësim vullnetar. Përfaqësim ligjor (i domosdoshëm).

PËRFAQËSUES m. 4. Ai që është i ngarkuar të veprojë në gjyq në emër dhe në interes të një tjetri. Përfaqësues ligjor.

PËRGATITOR mb. Seancë përgatitore.

PËRMBARIM m. 1. Zbatimi i një vendimi, i një kontrate etj. Përmbarim i detyrueshëm (i përkohshëm). vjet. Zyra e përmbarimit. 2. Zyra që merret me zbatimin e vendimeve të gjykatës civile.

PËRMBARUES m. Nëpunës i ngarkuar për zbatimin e vendimeve gjyqësore dhe të akteve të tjera të caktuara me ligj.

PËRMBARUES mb. 1. Që zbaton vendimet e gjykatës civile dhe aktet e tjera të caktuara me ligj. Zyra përmbaruese. vjet.

PËRSËRITËS m. 3. Ai që e bën rishtas fajin e mëparshëm ose një faj tjetër, recidivist. Dënimi i një përsëritësi.

PËRVETËSIM m. Përvetësime të paligjshme. Përvetësimi i titullit.

PIRATËRI f. 1. Veprimtaria e piratëve, kusaria në det. Kolonizatorët merreshin me piratëri. 2. Krim në det kundër një anijeje, duke e sulmuar dhe duke dëmtuar ekuipazhin, udhëtarët ose ngarkesën e saj. Veprime piratërie. Piratëria përbën krim ndërkombëtar.

PLOTË mb. I jap fuqi të plotë e bëj të plotfuqishëm.

PLOTËSUES mb. 2. Që zëvendëson atë që mungon. Anëtar plotësues. Gjyqtar plotësues.

POHIM m. Pohim gjyqësor. Pohimet e të pandehurit. Vërtetësia e një pohimi. Sipas pohimeve. Bëj (përsërit) një pohim.

PRAPAVEPRUES mb. Që vepron edhe për rastet para hyrjes në fuqi, që ka vlerë edhe për kohën e kaluar. Ligj me fuqi prapaveepruese.

PRAPËSIM m. 2. Diçka që thuhet në kundërshtim me atë që është pohuar më parë; rrethanë që hedh poshtë kërkesën e anës paditëse. Raste prapësimi. Bëri një prapësim. Parashtroi prapësimet e tij.

PRETENCË f. Fjala e prokurorit në gjyq, ligjërata e prokurorit. Pretenca e prokurorit.

PROCEDOJ jokal. 2. kal. Ngarkoj me përgjegjësi dikë që ka vepruar në kundërshtim me ligjet dhe me normat juridike në fuqi. E proceduan për dëmtim të pronës.

PROCEDURË f. libr. 2. Tërësia e rregullave dhe e normave juridike që janë caktuar nga një shtet për hetimin dhe gjykimin e çështjeve civile e penale. Kodi i procedurës civile (penale).

PROCES m. libr. 3. Gjykimi i një çështjeje në gjyq sipas ligjit; tërësia e veprimeve gjyqësore kur shqyrtohet a gjykohet një çështje. Proces gjyqësor. Procesi i kriminelëve të luftës.

PROKURË f. Akti zyrtar kur dikush ngarkon një njeri për ta përfaqësuar para ligjit ose për të vepruar në emër të tij; dokumenti që vërteton këtë akt përfaqësimi. Prokurë e posaçme.

PROKUROR m. Punonjës i prokurorisë që ka për detyrë të kontrollojë zbatimin e përpiktë dhe të njëllojtë të ligjeve. Prokurori i rrethit. Ndihmësi (zëvendës) i prokurorit.

PROKURORI f. Organ shtetëror që ka për detyrë të kontrollojë zbatimin e përpiktë e të njëllojtë të ligjeve, nga ministritë dhe nga organet e tjera qendrore e lokale, nga gjykatat, organet e hetimit, ndërmarrjet, institucionet, organizatat, nëpunësit dhe shtetasit; zyra a ndërtesa ku punon ky organ. Prokuroria e Përgjithshme. Prokuroritë e rretheve.

PROVË f. 1. E dhënë që sillet për të vërtetuar, për të mbrojtur ose për të hedhur poshtë diçka; dëshmi, fakt, argument. Provë bindëse (e gjallë). Provë lëndore (materiale).

PROVUESHËM mb. Që mund të provohet, që mund të dëshmohet. Faj i provueshëm.

PROVUESHMËRI f. Të qenët i provueshëm. Shkresë provueshmërie.

PYETËS m. vjet. Gjyqtar hetues.

PYETËSI f. vjet. Hetuesi. E çuan në pyetësi.

QYTETAR mb. 3. Civil. Te drejtat qytetare.

RAST m. 2. Ngjarje ose veprim që shqyrtohet nga ana ligjore; çështje. Rast i rëndë. Rast i parashikuar (i paparashikuar) nga ligji. Shqyrtuan një rast.

RECIDIV m. mjek. 2. Përsëritja e një vepre shoqërisht të rrezikshme nga një njeri, që është dënuar më parë me gjyq.

RECIDIVIST m. Ai që përsërit një vepër shoqërisht të rrezikshme, për të cilën është dënuar më parë me gjyq. Recidivist i rrezikshëm.

REFUZIM m. Refuzimi i padisë.

REPLIKË f. libr. 4. shih KUNDËRPËRGJIGJ/E,∼JA.

REVOKIM m. Veprimi sipas kuptimeve të foljeve REVOKOJ, REVOKOHET. Revokimi i deputetit (i kandidatëve). Revokimi i dekretit (i vendimit, i urdhëresës). Propozimi për revokim. Ushtroj të drejtën e revokimit.

REVOKOHET Pës. e REVOKOJ.

REVOKOJ kal. I heq të drejtën për të vazhduar detyrën, për të cilën është zgjedhur ose ngarkuar; shpall të pafuqishëm, heq, shfuqizoj. Revokoj deputetin. Revokoj një anëtar të këshillit popullor. Revokoj vendimin (urdhrin).

REVOKUESHËM mb. Që mund të revokohet. Funksionar i revokueshëm. Vendim (urdhër) i revokueshëm.

RËNDUES mb. Që e bën më të rëndë një faj etj.; kund. lehtësues. Rrethana rënduese. Shkaqe rënduese.

RIFILLIM m. Veprimi sipas kuptimeve të foljeve RIFILLOJ, RIFILLOHET. Rifillimi i punës (i lojës). Rifillimi i bisedimeve (i marrëdhënieve). Rifillimi i gjykimit. Rifillimi i sulmeve.

RIVENDIKIM m. 1. Veprimi sipas kuptimeve të foljeve RIVENDIKOJ, RIVENDIKOHET. Rivendikimi i të drejtave. Rivendikimi i pasurisë. Padia e rivendikimit.

RIVENDIKOHET Pës. e RIVENDIKOJ.

RIVENDIKOJ kal. Kërkoj të më kthehet a të më jepet përsëri diçka që e quaj se më përket me të drejtë. Rivendikojnë tokat e pushtuar. Rivendikoj të drejtat.

RREMË mb. Prova të rreme.

RRETHANË f. Rrethana lehtësuese. kushtet që e lehtësojnë dënimin e një të pandehuri. Rrethana rënduese. kushtet që e rëndojnë dënimin e një të pandehuri.

RRËZIM m. Rrëzimi i kërkesës së padisë.

RRËZOJ kal. Rrëzoj kërkesën e padisë.

RRËZUAR mb. Padi (kërkesë) e rrëzuar.

SANKSION m. 1. Masë ndëshkimore për shkeljen e një ligji ose për mosplotësimin e një detyrimi. Sanksion financiar (në të holla). Sanksion penal. Sanksione për kryerjen me vonesë të punimeve. Zbaton sanksionet ligjore.

SANKSIONOHET Pës. e SANKSIONOJ. Sanksionohet me ligj (me kushtetutë). U sanksionua në Kongres.

SANKSIONOJ kal. Miratoj përfundimisht një vendim, një plan, një detyrë etj. dhe i jap fuqi ligjore; miratoj dhe e bëj të detyrueshëm për t'u zbatuar një ligj, një masë, një vendim etj. E sanksionoi me ligj. Kushtetuta sanksionon detyrat dhe të drejtat e qytetarëve. I sanksionoi me luftë e gjak.

SEKUESTRIM m. Veprimi sipas kuptimeve të foljeve SEKUESTROJ, SEKUESTROHET. Sekuestrimi i pasurisë (i dokumenteve). Bënë sekuestrime.

SEKUESTROHET Pës. e SEKUESTROJ. I sekuestrohet pasuria.

SEKUESTROJ kal., Ndaloj me rrugë ligjore përdorimin a shfrytëzimin e një prone ose të një pasurie vetjake; kthej në pronë të shtetit pasurinë e një të dënuari ose diçka të siguruar në mënyrë të paligjshme. Sekuestruan bagëtitë e çifligarit. I sekuestruan pasurinë. Sekuestruan një shtëpi. Sekuestroi dokumentet.

SEKUESTRUES m. Ai që është ngarkuar të bëjë një sekuestrim sipas ligjit.

SEND m. 5. Diçka që mund të përvetësohet, të dëmtohet, plaçkë, mall. Send pa zot. Sende të gjetura.

SIMULOJ jokal., libr. 2. kal. Përpiqem ta paraqit si të vërtetë diçka të rreme; krijoj prova të rreme (për të fshehur një krim).

SOLIDAR mb. 2. Që është përgjegjës për diçka në tërësi së bashku me një tjetër.

SOLIDARËSI f. 2. Përgjegjësi e përbashkët me një tjetër për një veprim a për një detyrim në tërësi.

SUBJEKT m. 3. Një njeri ose një institucion a ndërmarrje që hyn në marrëdhënie ligjore me shtetin me të drejta dhe detyra të caktuara; person ligjor. Subjekt i së drejtës. Subjekt i krimit ai që ka bërë një krim dhe që do të përgjigjet penalisht për të.

SHFUQIZIM m. Veprimi sipas kuptimeve të foljeve SHFUQIZOJ, SHFUQIZOHET. Shfuqizimi i një ligji (i një dekreti, i një traktati, i një marrëveshjeje).

SHFUQIZOHET Pës. e SHFUQIZOJ.

SHFUQIZOJ kal. E shpall të pavlefshëm a të paqenë një ligj, një urdhëresë, një traktat etj. Shfuqizoj një ligj (një marrëveshje, një urdhëresë, një vendim, një nen).

SHFUQIZUAR mb. Që është shfuqizuar, që nuk është më në fuqi. Ligj (traktat, urdhër, vendim) i shfuqizuar.

SHFUQIZUES mb. Që shfuqizon, që ka të drejtë të shfuqizojë një ligj, një traktat, një marrëveshje etj.

SHKEL kal. Shkel një marrëveshje (një traktat, një konventë). drejt.

SHKELJE f. Shkelja e besnikërisë bashkëshortore. Shkelje kurore. vjet. Shkelje e së drejtës ndërkombëtare.

SHKËMBIM m. Shkëmbim popullsish. Shkëmbimi i robërve të luftës.

SHKRUAR mb. Provë e shkruar.

SHKURORËZUAR mb. vjet. 1. Që është ndarë nga bashkëshorti a nga bashkëshortja me vendim të gjykatës, i ndarë.

SHOK m. Shok pjesëmarrës. ai që bashkohet ose merr pjesë bashkë me një tjetër a me disa të tjerë në një punë, në një veprim etj., duke pasur interesa të përbashkëta me ta. 6. si mb. ~, SHOQE Që është bashkuar me të tjerë në një traktat, në një marrëveshje a në një organizatë ndërkombëtare dhe që gëzon disa të drejta me të kufizuara në krahasim me anëtarët kryesorë. Fuqi shoqe. Anëtar shok.

SHTRËNGIM m. 3. Përdorimi i mjeteve të detyrimit nga ana e organeve shtetërore ndaj personave që u kundërvihen ligjeve; dhunë. Shtrëngim shtetëror. Masa shtrëngimi.

SHUHEM vetv. 5. vet. veta III Merr fund, nuk vepron më një detyrim, një dënim penal a një privilegj; shlyhet. U shua detyrimi (dënimi, dorëzania).

SHUMËKURORËSHE mb. Familje shumëkurorëshe: familje që përbëhet nga disa çifte bashkëshortësh dhe nga fëmijët e tyre.

TENTATIVË f. Veprimi që ka synuar drejtpërsëdrejti kryerjen e një vepre penale, por kur kjo nuk është arritur të kryhet.

2. keq. Flas me fjalë të mëdha për diçka, bëj teori kot më kot, jap mendime abstrakte e të përgjithshme që nuk ndihmojnë punën, vlerësoj në mënyrë të njëanshme anën teorike të diçkaje, duke shpërfillur anën praktike të saj.

Teorizon kot. Mos teorizo shumë!

TESTAMENT m. 1. Dokument zyrtar që bën trashëgimlënësi, me anën e të cilit ai, me vullnetin e tij, i lë pas vdekjes pasurinë a sendet vetjake dikujt tjetër. E la me testament.

TEVATUR m. vjet. 2. Dëshmim para gjyqit i disa vetëve të paanshëm për ato që kishin dëgjuar a që thuheshin në popull rreth çështjes që shqyrtohej. Bënin tevatur.

TRASHËGIMI f. 1. Kalimi me ligj a me testament i pasurisë së dikujt që vdes pasardhësve të tij; e drejta për të trashëguar një pasuri. Trashëgimi ligjore. Trashëgimi me testament. E drejta e trashëgimisë.

TRASHËGIMLËNËS m. Ai që i lë një trashëgim trashëgimtarit të tij, ai që lë me testament një trashëgim. Testamenti i trashëgimlënësit.

TRASHËGIMOR mb. 1. Që është lënë trashëgim; që i përket trashëgimit, që ka të bëjë me trashëgimin. Pasuri trashëgimore. E drejta trashëgimore.

TRASHËGIMTAR m. 1. Ai që trashëgon pasurinë a diçka tjetër pas vdekjes së pronarit; ai që ka marrë ose ka të drejtë të marrë nga prindi një trashëgim.

TUNDSHËM mb. shih LUAJTSH/ËM (i), ~ME (e) 3. Pasuri e tundshme.

TUTOR m. 1. shih KUJDESTAR,~I 2. Tutori i fëmijëve.

TUTORI f. 1. shih KUJDESTARI,~A 2. E vunë nën tutori.

USHQIMOR mb. 4. Që ka të bëjë me sigurimin e ushqimit e të mjeteve te jetesës për dikë.

VETËGJYKIM m. 1. Vetëgjyqësi.

VETËGJYQËSI Ushtrimi i një të drejte prej personit që i përket ose që kujton se i përket dhe që nuk njihet nga tjetri në kundërshtim me ligjin dhe pa iu drejtuar organit shtetëror të caktuar.

VETËVENDOS jokal. 2. E përcaktoj vetë e në mënyrë të pavarur formën e organizimit shtetëror; nuk lejoj ndërhyrjen e të tjerëve në punët e vendit e të shtetit (për një popull a për një vend). Vetëvendos populli për fatet e tij.

VETËVENDOSJE f. 2. Shfaqja e vullnetit të një populli për ta përcaktuar vetë e në mënyrë të pavarur formën e organizimit shtetëror; e drejta e popujve të shtypur dhe e vendeve koloniale për t?u shkëputur plotësisht nga varësia politike dhe ekonomike prej një shtet kapitalist, e drejta e kombeve për të qenë të pavarur e si shtete më vete. Vetëvendosja e kombeve. Parimi i vetëvendosjes. E drejta për vetëvendosje.

VETJAK mb. 2. edhe Që ka të bëjë vetëm me një njeri, që lidhet vetëm me jetën, me familjen a me interesat e një njeriu të veçantë, personal; Paprekshmëria vetjake. Për arsye vetjake.

ZHDUKUR mb. Njeri i zhdukur. njeri që mungon në vendbanimin e tij për më shumë se një vit pa dhënë asnjë lajm.